

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Enying Város Önkormányzata

2013.

Tartalom

A Sablonban használt fogalmak	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	5
Bevezetés	5
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	50
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	53
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	59
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	60
1. A HEP IT részletei	60
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	60
A beavatkozások megvalósítói	61
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	67
3. Megvalósítás	70
A megvalósítás előkészítése.....	70
A megvalósítás folyamata	70
Monitoring és visszacsatolás.....	72
Nyilvánosság.....	72
Kötelezettségek és felelősség.....	72
Érvényesülés, módosítás.....	73
4. Elfogadás módja és dátuma	74

A dokumentumban használt fogalmak

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (a továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján, elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzeti önkormányzatok véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, nemzeti önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által a 2000 fő feletti települések esetében előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésnek megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékként építve alakít ki befogadó környezetet.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Enying Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Enying város Fejér megye dél-nyugati részén (Mezőföld), a megyehatár (Somogy, Veszprém) mentén található. 1992. január 1. óta város, mezőgazdasági központ.

Enying a Dunántúlon – egyik legfrekvenciáltabb helyén – sajátos területi elhelyezkedéssel rendelkezik. Egyrészt jellemzője, hogy a 77 km hosszú Balaton által elválasztott Észak-Dunántúl és Dél-Dunántúl keleti részének kapcsolódási helye, másrészt a Dunántúl egyes természeti tájegységeinek találkozási helyén fekszik (Balaton-felvidék, Bakony- és Bakonyalja, Mezőföld, Somogyi dombság). Harmadrészt jellegzetes közlekedés-földrajzi adottsággal rendelkezik. Dunaföldvár térségében lévő Duna-hídon át, a 64. sz. főközlekedési út révén sajátos – szinte egyetlen – közúti kapcsolatot biztosít Közép- és Dél-Alföld és a Balaton környéke, illetve Észak- és Közép-Dunántúl között.

Az enyingi kistérség Fejér megyében a Mezőföld dél-nyugati részén helyezkedik el, mint hátrányos kistérség. Területe 481 km². Az Enyingi kistérség központja Enying. A terület erdőben szegény, tipikusan mezőgazdasági vidék, amelynek egyhangúságát cserjés területek, dús vegetációjú patakok völgyek, árterek teszik vonzóvá. Megyei viszonylatban a legritkábban lakott térség. (50,7 fő/km²)

A kistérség földrajzi elhelyezkedés és a közúton való megközelíthetőség szempontjából igen előnyös adottságok jellemzik, hiszen a közelben található az ország leglátogatottabb helyeinek ranglistáján második helyet elfoglaló Balaton, de a megyeszékhely Székesfehérvár is mindössze 35 km-re fekszik a kistérség központjától, Enyingtől. A kistérség közúti tengelye a 64-s főút, mely átszeli a kistérséget, és egyúttal kapcsolatot teremt a 7-s főúttal és az M7-s autópályával.

A kistérséghez tartozó 9 településének (a megye településeinek 9 %-a) összterülete 481 km² (a megye területének 11 %-a), amivel a megye második legkisebb térsége. 24 ezret valamivel meghaladó népességszámát tekintve azonban a legkisebb térség. Ezekből adódóan népsűrűsége is igen alacsony (51 fő/km²), megyei viszonylatban is ritkán lakott kistérségről van szó.

Helyzetértékelés a város egészére vonatkozóan

Demográfia

Enyingre az országos átlaghoz hasonlóan lassú népességfogyás jellemző. Ennek oka a negatív természetes szaporulat és magas elvándorlás mértéke. Enying város népességének koreloszlása – még ha eltérő mértékben is, de a hazai tendenciáknak megfelelően – az időskorúak irányába tolódik el. Enying lakosságának napjainkra kb 8-9 %-a roma, melynek csak 40 %-a keresőképes.

Foglalkoztatottság

A rendszerváltást követően Enyingen is megjelent a munkanélküliség. Enyingen a munkanélküliségi ráta kétszerese a megyei átlagnak, ami nagyon magasnak mondható. A regisztrált munkanélküliek zömét a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek teszik ki.

Gazdasági jellemzők

Enying gazdaságának alapjait elsősorban a város mezőgazdasági szerepköre, valamint közvetlenül vagy közvetve ehhez kapcsolódóan létrejött vállalkozása adják. Ehhez hozzájárul a hagyományos gabona-, szőlő, bortermesztés. Az ország más részeihez viszonyítva fejletlen kereskedelmi és szolgáltató hálózata a rendszerváltás után sem fejlődött kellő mértékben.

Jellemzőek a kis-, és ezen belül is a mikro vállalkozások. A városban két nagyobb létszámot foglalkoztató mezőgazdasági vállalkozás található. Ezen kívül kisebb mértékben, de meghatározó még két élelmiszeripari-, két műtrágya és növényvédőszerrel foglalkozó cég és egy pékség is. A gazdasági tevékenységet folytatók között tehát a mezőgazdaságban tevékenykedők vannak túlsúlyban, ennek magyarázata a város történelmi múltjában keresendő.

A kereskedelmi cégek aránya főleg a mezőgazdasági termékek értékesítésére specializálódhatott, nem pedig az idegenforgalmat és lakossági ellátást kielégítő alapszolgáltatások számának gyarapodására.

Lakásállomány

A lakásállomány 2000 óta régiós szinten 4,1 %-kal, megyei szinten 4 %-kal bővült, melyhez viszonyítva Enyingen ez a szám 2,8 %, ami mind a régiós, mind a megyei átlag alatt van. A lakások építési formái közül Enyingen a családi házas építés dominál, szinte 100 %-ban.

Oktatás-nevelés: bölcsődék, óvodák, köznevelés

Enyingen egy bölcsőde több óvoda, általános iskola és egy gimnázium működik. Ami az intézményi ellátottságot illeti, megállapítható, hogy a bölcsődei ellátás az elnyert pályázat során megvalósult bővítésnek/fejlesztésnek köszönhetően magas színvonalú; az óvodai férőhelyek száma hasonló az országos és megyei átlaghoz. Az ellátás azonban szétszórta, 3 óvodát tart fenn az önkormányzat, mely igen gazdaságtalan. Célszerű lenne egy helyen koncentrálni a gyerekeket. Az általános iskolai ellátást már nem csak az Enyingen élő diákok veszik igénybe, hanem a környező településeken élők is, így már térségi vonzáskörzete is van az iskolának.

Szociális ellátás és egészségügy

Összességében – amennyire a rendelkezésre álló adatokból kiolvasható – a támogatások eseteinek száma folyamatosan emelkedik. Ez az adat, a foglalkoztatás alacsonyabb szintjével van összefüggésben.

Az Enying Mikrokörzeti Szociális és Gyermejjóléti Intézményi Társulás – az Enyingi Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) útján – látja el az abban részt vevő települések kötelező szociális és

gyermekvédelmi feladatait, így az idősek nappali ellátását, a gyermekjóléti szolgáltatást, a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítést. Az időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátását Enying város önállóan szervezi meg, szintén az ESZI útján.

A Társulásban részt vevő települések: Dég, Lajoskomárom, Lepsény, Kisláng, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég, ill. a gesztor település Enying.

Közműszolgáltatások, közlekedés

Enying város belterületeinek csapadékvíz-elvezető rendszere részleges, elégtelen és általánosan rendezetlen. A belterületi ingatlanok felszíni víz elleni védelme megnyugtatóan jelenleg nem biztosított. A belterület zömében családi házas beépítésű. A meglévő csapadékvíz-elvezető-hálózat részben zárt csatorna, zömében nyílt földárok, helyenként burkolattal ellátva. A belterület egy jelentős részén a csapadékvíz-elvezetés az útfelületen valósul meg.

Az enyingi ivórendszer három önálló részre tagolódik:

- Enying-Balatonbózsoki Vízmű /ivóvíz és csatorna
- Kabóka-Leshegy Vízmű
- Alsótekeresi Vízmű

A vízművek minden területen önkormányzati tulajdonban vannak, és koncessziós szerződés keretében szolgáltatók üzemeltetik. Az ellátás közel 100 %-os.

A településen a gázközművek kiépítettsége teljesnek mondható, a jelenlegi igényeket a meglévő kapacitások megfelelően ellátják. A gázellátást biztosító cég az E-ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt.

Enying város a közvilágítási szolgáltatást az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Részvénytársaságtól veszi igénybe.

A távbeszélő-hálózat kiépült, valamennyi vezeték nélküli táv- és hírközlési szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani. A vezetékes telefon-szolgáltatást a Magyar Telekom Rt. - a MATÁV Rt. jogutódja - végzi.

A településen 220 ingatlant ellátó szennyvízcsatorna hálózat van kiépítve. 2010-ben az „Enying Város szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása” című KEOP-1.2.0/B/10-2010-0006 kódszámú pályázati vissza nem térítendő támogatást nyert a város szennyvízkezelési problémáinak megoldására. A megvalósítás befejezése várhatóan 2015. év közepe. A beruházás során Alsótekeresi és Leshegy településrész kivételével kiépül a gyűjtőhálózat.

A település jól megközelíthető, a 64. sz. főút tulajdonképpen kettészeli a települést. Nem messze található az M7 autópálya és a 7.sz. főútvonal. A 7.sz. 1. rendű és a 64.sz. II. rendű főutak kereszteződése körforgalmi csomópont. A belső úthálózat legtöbbje aszfalt burkolattal rendelkezik, kisebb részük talajstabilizált vagy zúzottköves borítású. A helyi közutak és járdák állapota több helyen nem megfelelő. A mellékutak állapota egyrészt az úttest minősége, teherbírása és azok elégtelen szélessége miatt nem kielégítő. A meglévő mellékúthálózat fejlesztése mellett új utak építésére is szükség van. A településen és környékén a kerékpározók biztonsága érdekében szükség van kerékpárút-hálózat kialakítására, mely az önkormányzat tervei között már évek óta szerepel.

Kulturális és természeti örökség védelme

A valamivel több, mint 5 km hosszú és alig egy-másfél km széles helység, szalagtelepülés jellegű. Enying tipikus kisvárosias városközponttal rendelkezik, melyre jellemző a zárt sorú sűrű beépítés

az utcavonalon előkert nélkül, viszonylag kis telekmérettel. Itt helyezkedik el az intézmények döntő többsége, valamint az egyedi megjelenésű és funkciójú épületek, kastély, templomok. A városközpont köré felfűződő területek zömét kertvárosias, családi házas beépítés jellemzi nagy zöldfelületi aránnyal. Jellemző az oldalhatáron álló beépítés előkerttel és az alacsony beépítési százalék.

Enying erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei

A helyzetértékelés alapján a város következő erősségei emelendők ki:

- Jó minőségű termőföld, mely sokrétű agrár és kertészeti hasznosítást tesz lehetővé
- Szociális ellátás helyben történő biztosítása
- Az ősi organikus településszerkezet jelentős részének fennmaradása

Enying a következő gyengeségek kiküszöbölésére és kompenzálására kell, hogy törekedjen:

- Alacsony vállalkozói aktivitás
- Egyoldalú gazdasági szerkezet
- Kevés állandó munkahely
- Vándorlási veszteség
- Központi településrésztől különálló településrészek lakónépességének csökkenése
- Akadálymentesítés alacsony szintje

Értékeink, küldetésünk

Célunk, hogy Enying városa vonzó, minőségi életkörnyezetet nyújtó, versenyképes mezőgazdaságra épülő, kisvárosi szerepkör intézményi- és kapcsolatrendszerét működtető térségi központtá váljon, mely képes a pihenő szerepkört is ellátva hosszú távon fenntartható életminőséget biztosítani. Ennek érdekében cél a

- Munkanélküliség csökkentése, új munkahelyek teremtése (több lábon állás, helyi gazdaságfejlesztés, mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar fejlesztése, turizmus szolgáltatásainak fejlesztése)
- Közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 64-es út átkelési szakaszának biztonságossá tétele, kerékpárút és járdák korszerűsítése, építése, közterületek, zöldfelületek rehabilitációja.
- Hatékony kistérségi közigazgatási központ kialakítása, a biztonságos kisváros identitás erősítése (rendelőintézet építése stb..)
- Önkormányzati tulajdonú köz- és gazdasági célú intézmények /ingatlanok energiaellátásának korszerűsítése, akadálymentesítése.
- A helyi lakosság számára is elérhető kulturális, ifjúsági, civil, vallási, aktív szabadidős és közösségépítő tevékenységek, valamint erre alkalmas szabadtéri és fedett helyszínek biztosítása, a város/ részközpont vonzerejének növelése érdekében.
- A minőségi városkép kialakítása, az épített és a természeti környezet értékeinek megőrzése, feltételeinek javítása.

A fenti célok a városi környezet minőségi javítását, a társadalmi kohézió erősítését és a helyi gazdaság élénkítését segítik elő.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Enying Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia¹

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval

¹ A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program²

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.³ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁴

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁵

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁶

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

² A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo_C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%20\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo_C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%20).pdf)

³ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁴ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁵ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

⁶ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az Ebtv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet 2 évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebtv. 31. §-ába került át.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. A helyi önkormányzat által alkotott több rendeletben is megjelenik a közszolgáltatások igénybevételének rászorultságtól függő biztosítása és differenciálása (pl.: az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló, az egyes szociális ellátásokról szóló, vagy a helyi hulladékkezelési közszolgáltatás rendjéről, a településtisztaság egyes kérdéseiről és a közszolgáltatás díjának megállapításáról szóló önkormányzati rendelet, stb.). Forrás: www.enying.eu honlap.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

- **Költségvetési koncepció** – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző, főjegyző, megyei főjegyző (a továbbiakban együtt: jegyző) által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester október 31-ig nyújtja be a képviselő-testületnek. A jegyző által előkészített költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester a központi költségvetésről szóló törvény hatálybalépését követő negyvenötödik napig nyújtja be a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában fogad el/hagy jóvá.
- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Szolgáltatástervezési koncepció** – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a

településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

- **Köznevelés-fejlesztési terv**⁷ – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §)
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében e törvény és végrehajtási rendeleteinek keretei között településfejlesztési és településrendezési feladatokat lát el.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.
- **Településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. §-a értelmében A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti. Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

⁷ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Az Enying Mikrokörzeti Szociális és Gyermekjóléti Intézményi Társulás – az Enyingi Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) útján – látja el az abban részt vevő települések kötelező szociális és gyermekvédelmi feladatait, így az idősek nappali ellátását, a gyermekjóléti szolgáltatást, a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítést.

A Társulásban részt vevő települések: Dég, Lajoskomárom, Lepsény, Kisláng, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég, ill. a gesztor település Enying.

2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. szerint különleges adat: a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviselési szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat. Bár Enyingen élnek cigány emberek, a fentebb hivatkozott okból önkormányzatunk nem rendelkezik az élet- és lakhatási körülményeikre, avagy létszámukra vonatkozó pontos adatokkal. Enying lakóinak nemzetiségére vonatkozó legfrissebb adat a népszámlálási adatok feldolgozása után áll rendelkezésre. (legutóbbi népszámlálás: 2011.) A másik probléma, hogy a településre vonatkozó, feldolgozott adatok jellemzően 1,5-2 évvel korábbiak, mely felértékeli a helyi adatgyűjtés szerepét, ugyanakkor a HEP elkészítésére vonatkozó jogszabály szerinti adatok – sok esetben – nincsenek összhangban az önkormányzat és intézményeinek rendelkezésére álló adatokkal. Az önkormányzat és intézményei az ellátott feladathoz kapcsolódó adatokat az ahhoz szükséges szemlélettel/rendszerben és mértékben tartják nyilván, így a HEP szempontjából szükséges adatsorok gyakran nem állnak rendelkezésre, csak becsülni lehet azokat. → ha statisztikázni kell, ki kell dolgozni annak módját, ügyelve a mielőbbi anonimizálásra! E problémákat a HEP felülvizsgálataig indokolt orvosolni, mely ezáltal méginkább fontos dokumentummá válik.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci

esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemossa, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország

Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az Flt.-ben és az Mötv.-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön jogszabályban meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat az Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl.: a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

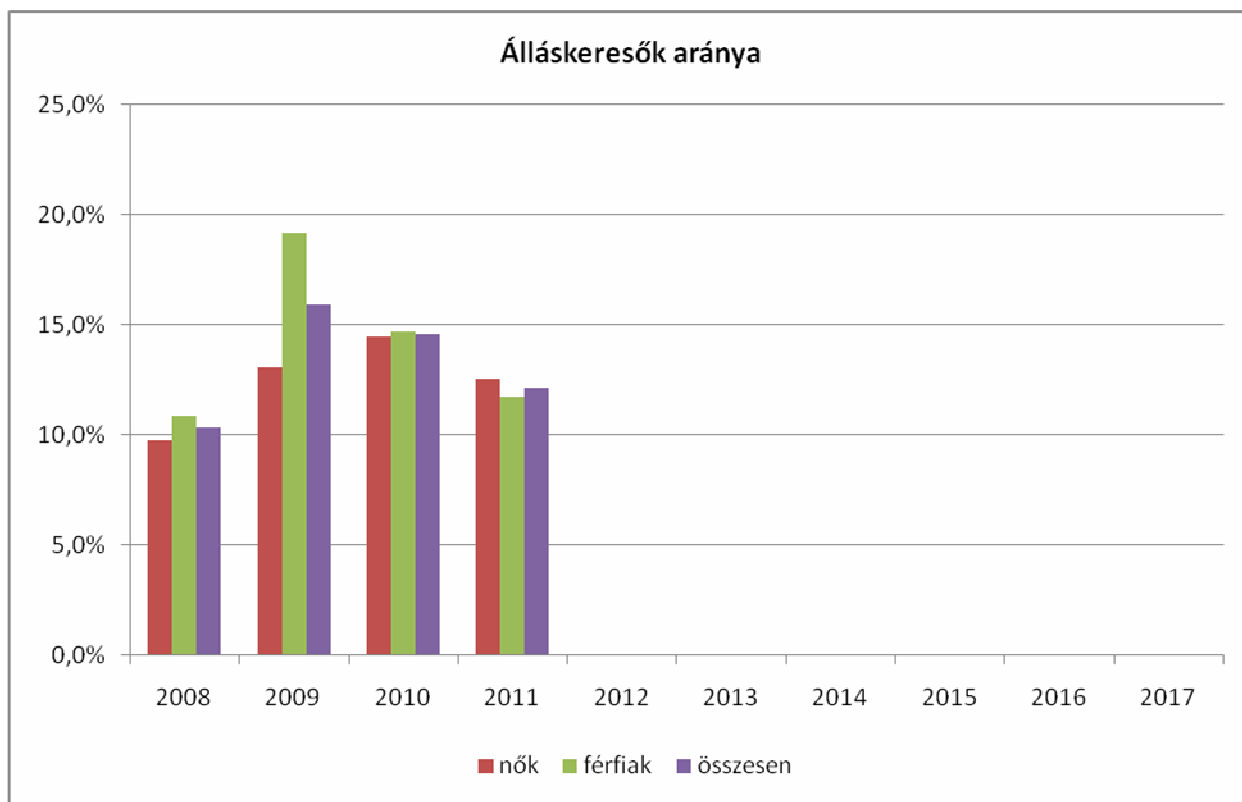
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. A rendszerváltást követően Enyingen is megjelent a munkanélküliség. Ám mivel a város gazdasági életében eleve nem a nagyipari létesítményeké volt a főszerep, a mezőgazdaság pedig egy ideig még tartotta magát, így a krízis csak később érződött. A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása jól mutatja a munkanélküliek végzettség szerinti összetételét. Enyinget – jellemzően agrárstruktúrájából adódóan – nem jellemzi a magas iskolai végzettség. Meghatározó az alacsony végzettségűek közötti munkanélküliség aránya.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	2455	2683	5138	240	9,8%	291	10,8%	531	10,3%
2009	2443	2142	4585	319	13,1%	411	19,2%	730	15,9%
2010	2422	2647	5069	351	14,5%	390	14,7%	741	14,6%
2011	2416	2614	5030	303	12,5%	307	11,7%	610	12,1%
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	314	#ÉRTÉK!	318	#ÉRTÉK!	632	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	348	#ÉRTÉK!	394	#ÉRTÉK!	742	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

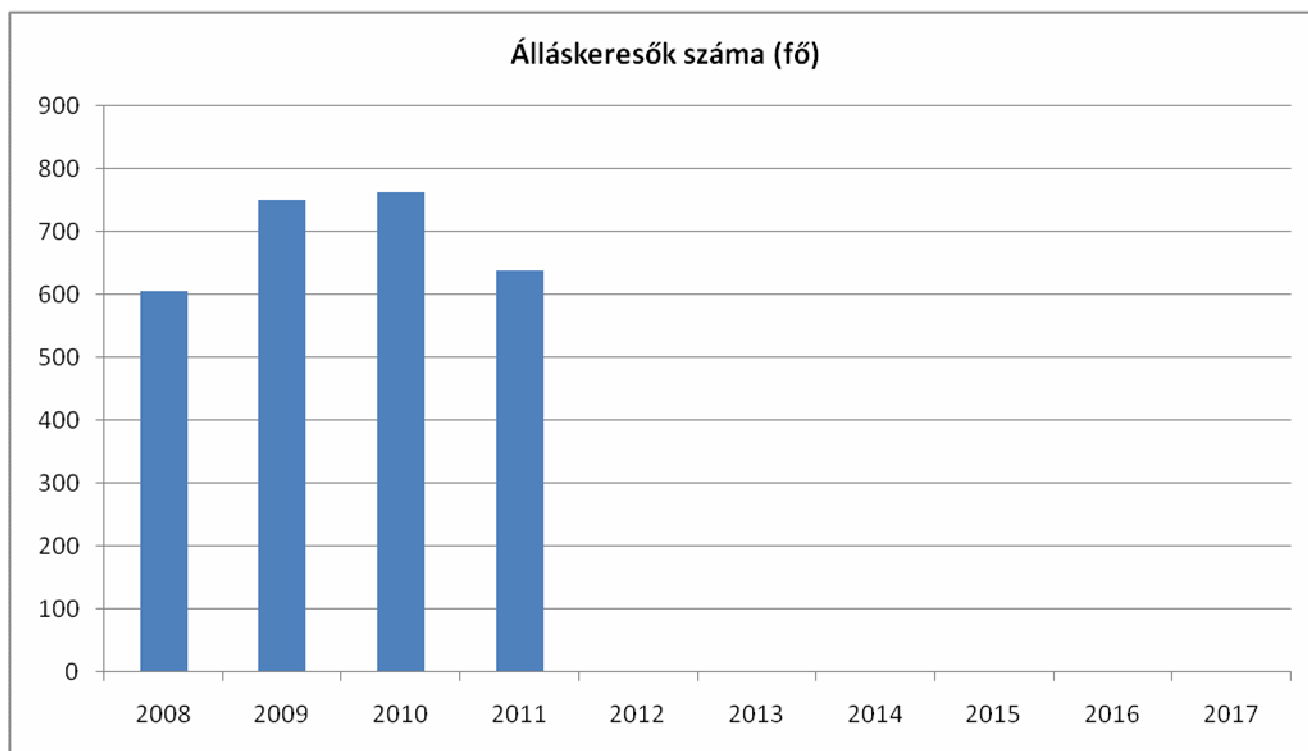

A 3.2.2. táblázat adatai azt tükrözik, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	606	750	764	638
20 éves és fiatalabb	fő	32	35	31	22
	%	5,3%	4,7%	4,1%	3,4%
21-25 év	fő	73	98	95	80
	%	12,0%	13,1%	12,4%	12,5%
26-30 év	fő	87	104	102	73
	%	14,4%	13,9%	13,4%	11,4%
31-35 év	fő	73	85	93	73
	%	12,0%	11,3%	12,2%	11,4%
36-40 év	fő	54	82	82	70
	%	8,9%	10,9%	10,7%	11,0%
41-45 év	fő	63	92	85	74
	%	10,4%	12,3%	11,1%	11,6%
46-50 év	fő	65	93	89	70
	%	10,7%	12,4%	11,6%	11,0%
51-55 év	fő	100	120	111	94
	%	16,5%	16,0%	14,5%	14,7%
56-60 év	fő	54	37	71	78
	%	8,9%	4,9%	9,3%	12,2%
61 év felett	fő	5	4	5	4
	%	0,8%	0,5%	0,7%	0,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

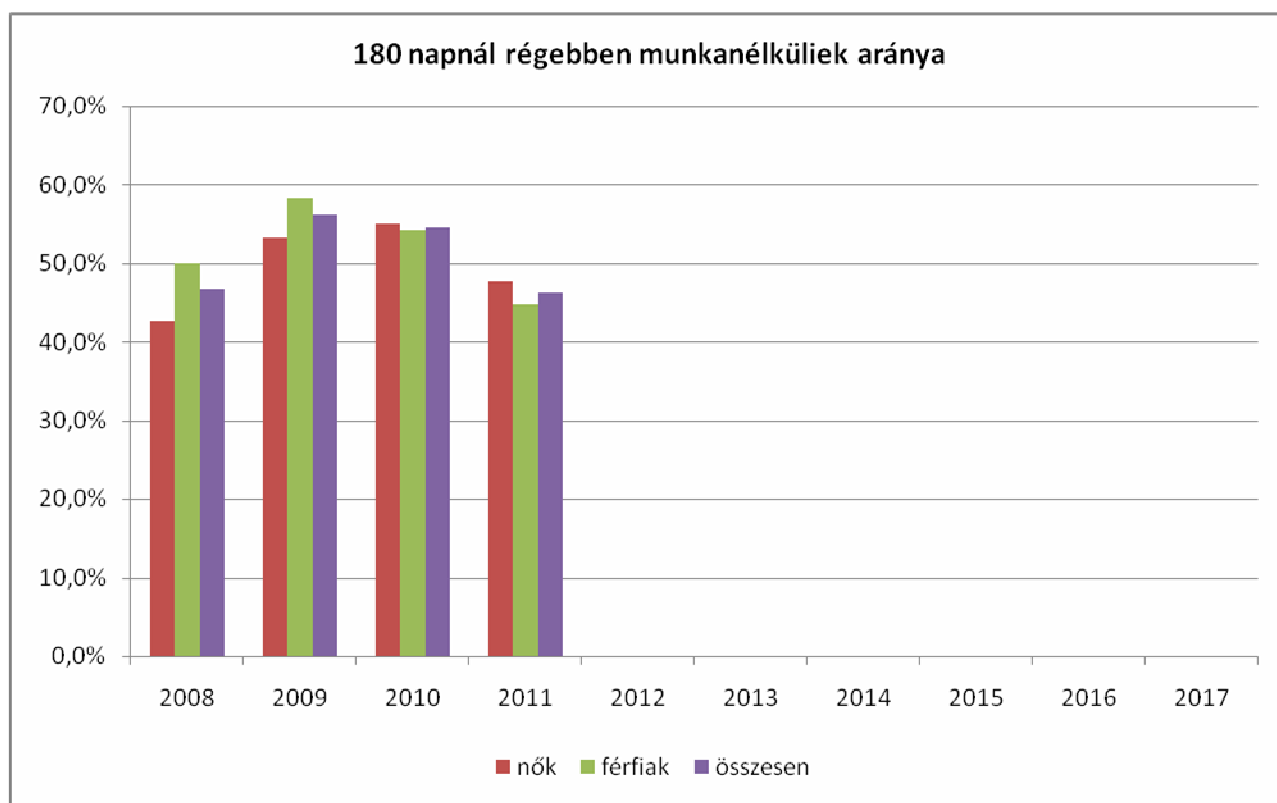

A 3.2.3. táblázat adatai a tartós munkanélküliekről és a tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, s a jövőbeli folyamatok tervezésekor. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. Ez esetben is figyelembe kell venni a nemek közötti különbséget, illetve a területi és országos arányokat.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	274	332	606	117	166	283	42,7%	50,0%	46,7%
2009	312	438	750	166	255	421	53,2%	58,2%	56,1%
2010	351	413	764	193	224	417	55,0%	54,2%	54,6%
2011	308	330	638	147	148	295	47,7%	44,8%	46,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

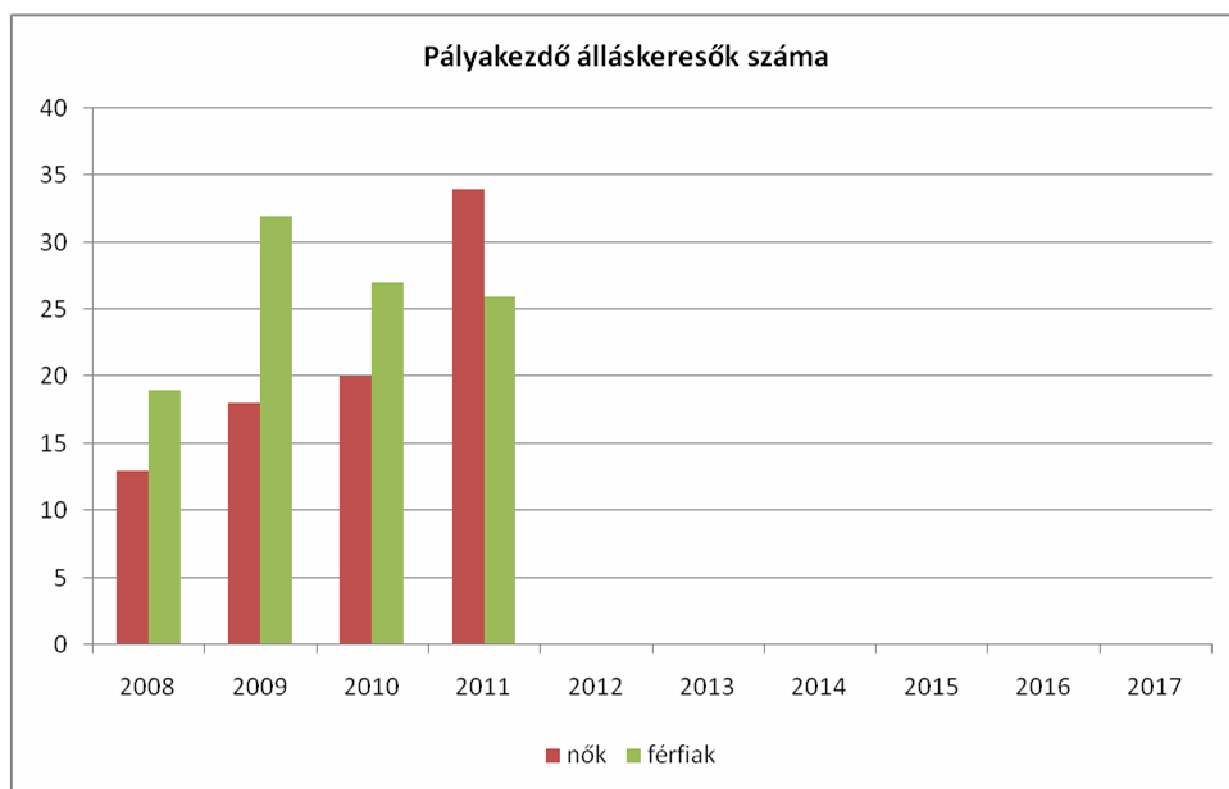
Az éves adatok mellett fontos megjegyezni, hogy a munkanélküliek száma egyes éveken belül igen erős ingadozást mutat. A mezőgazdaság nyújtotta idénymunka-lehetőségek hatására a második és harmadik negyedévben jelentősen megemelkedik a foglalkoztatottak száma, majd drasztikus csökkenés következik és a munkanélküliségi adatok emelkedése tapasztalható. Enyingen a munkanélküliségi ráta csaknem kétszerese a megyei átlagnak, ami nagyon magasnak mondható. A regisztrált munkanélküliek zömét a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a szakmunkásképzőt végzettek teszik ki.

A 3.2.4. táblázatból nyert adatok egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdőkre irányítja a figyelmet.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	605	657	1262	13	2,1%	19	2,9%	32	2,5%
2009	606	658	1264	18	3,0%	32	4,9%	50	4,0%
2010	566	654	1220	20	3,5%	27	4,1%	47	3,9%
2011	548	639	1187	34	6,2%	26	4,1%	60	5,1%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 3.2.5. táblázat adatsora az alacsonyan iskolázott népességről használható a foglalkoztatottság részénél, de a HEP több más fejezeténél is fontos alap-adatsor. A 3.2.6. adatbázis a regisztrált munkanélküliek megoszlását mutatja végzettségük szerint, mely a település gazdasági, foglalkoztatói szerkezetének egyik mutatója.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

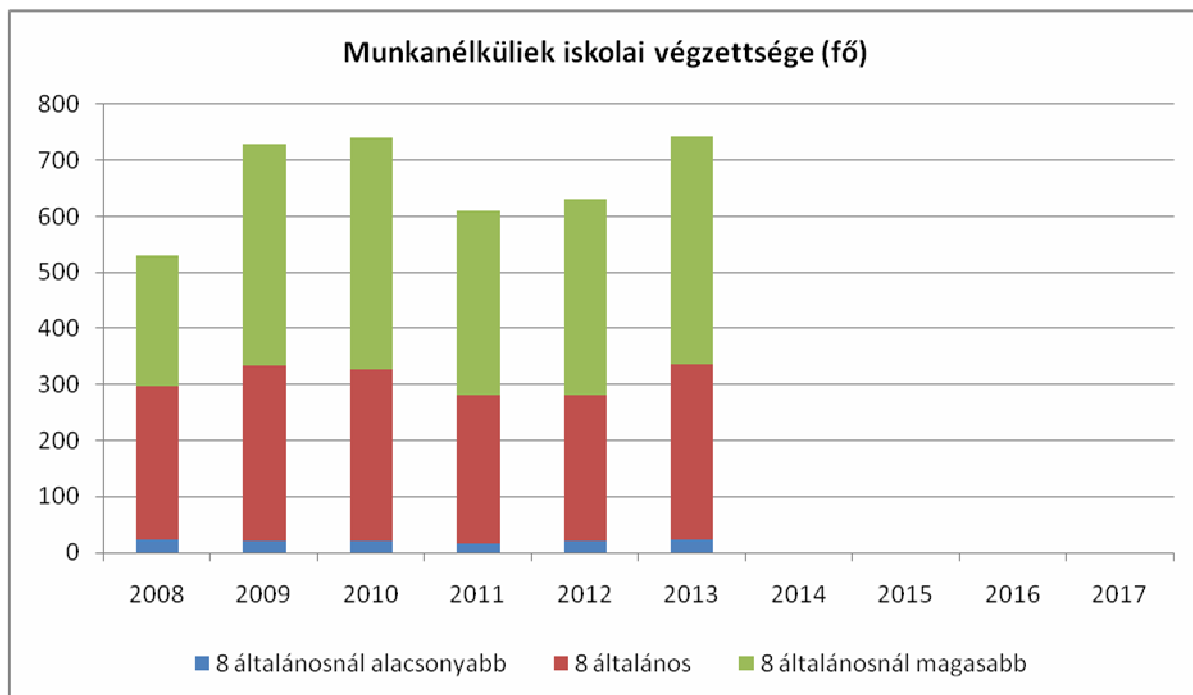
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	5875	2972	2903	5018	2408	2610	857	14,6%	564	19,0%	293	10,1%
2011	6098	3080	3018		n.a.	n.a.						

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	531	24	4,5%	274	51,6%	233	43,9%
2009	730	21	2,9%	312	42,7%	397	54,4%
2010	741	20	2,7%	306	41,3%	415	56,0%
2011	610	17	2,8%	265	43,4%	328	53,8%
2012	632	20	3,2%	262	41,5%	350	55,4%
2013	742	24	3,2%	313	42,2%	405	54,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Hasonlóan fontosak e téren a 3.2.7., valamint 3.2.8. adattáblák, melynek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba. Amennyiben az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg, akkor a későbbiekben ez egy beavatkozási terület. Ha a településen nincs általános iskolai felnőttképzés, célszerű felmérni az erre vonatkozó igényt és partnerek bevonásával megszervezni.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

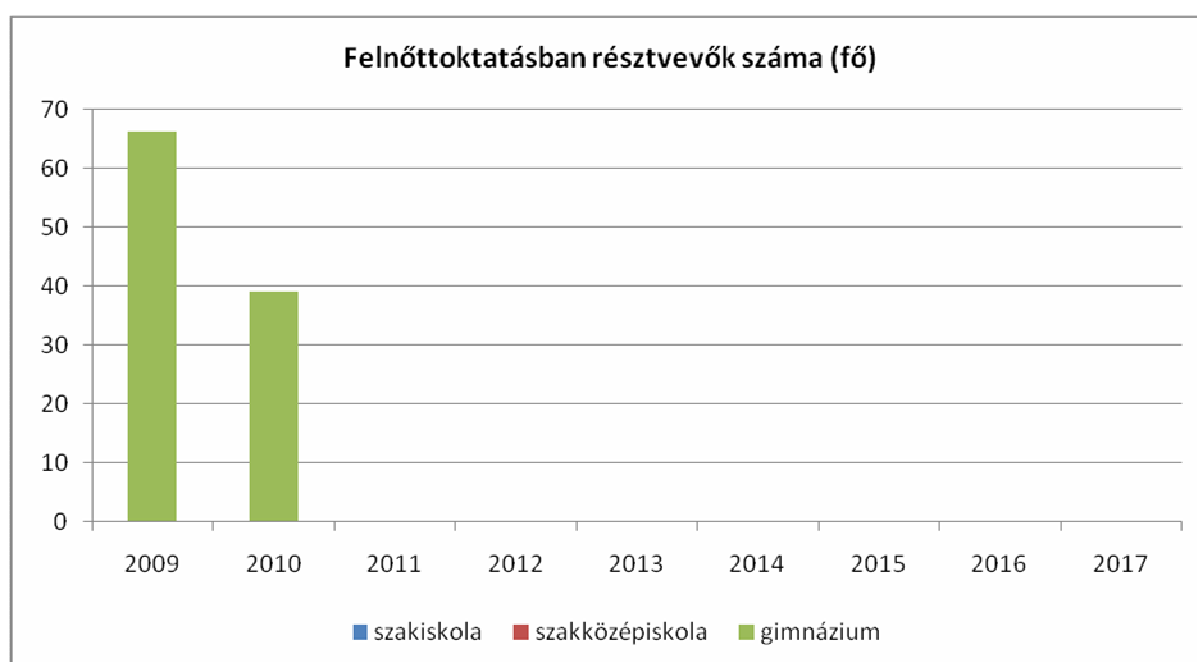
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	
2010	0	0	
2011	0	0	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	66	0	0,0%	0	0,0%	66	100,0%
2010	39	0	0,0%	0	0,0%	39	100,0%
2011	0	0		n.a.		n.a.	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

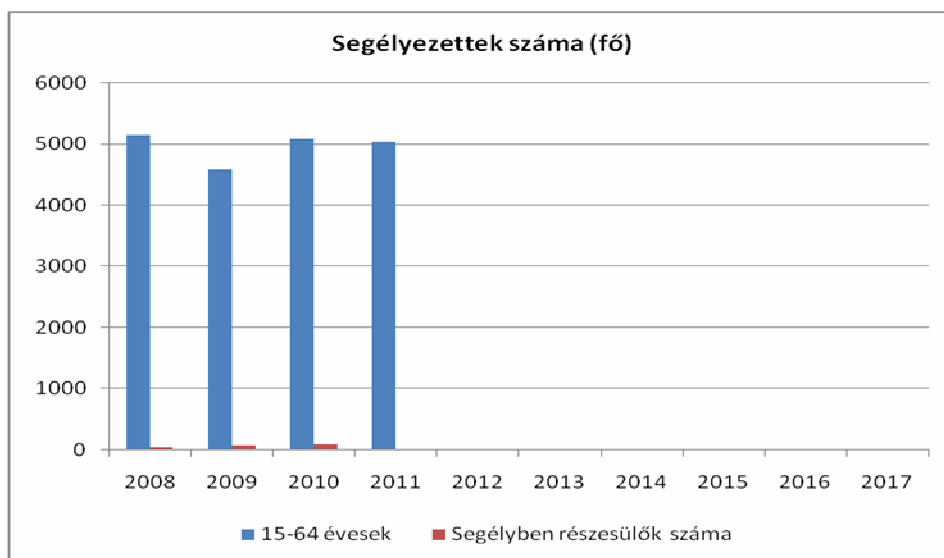
- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

A 3.3.1. tábla az álláskeresői támogatásban részesülők számáról segít abban, hogy adatait összevethessük a munkanélküliségi adatokkal. Így láthatóvá válik, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. Ha a két mutató közt aránytalanság tapasztalható, meg kell vizsgálni a háttérben rejlő okokat és azok elhárítására kell törekedni!

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	5135	46	0,9%
2009	4585	70	1,5%
2010	5069	94	1,9%
2011	5030	17	0,3%
2012	n.a.	13	
2013	n.a.	18	

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

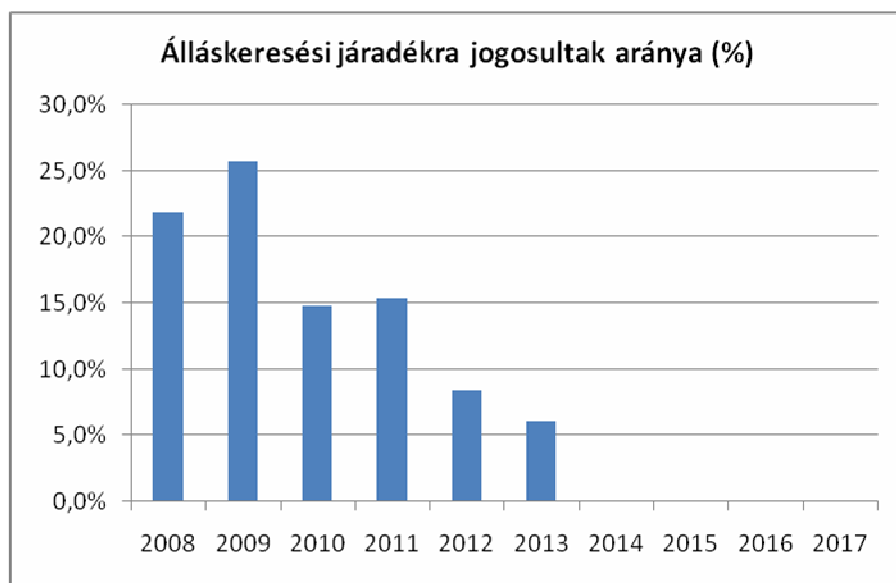

A 3.3.2. adatsor a Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról hasonlóan fontos adatsor. Ennek elemzése során a táblázat adatait idősorosan is figyelni kell, vagyis hogy nőtt vagy csökkent a járadékra jogosultak aránya. E mellett a kapott adatokat szükséges összevetni a munkanélküliségi adatokkal, hogy láthatóvá váljon, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
		fő	%
2008	531	116	21,8%
2009	730	188	25,8%
2010	741	110	14,8%
2011	610	94	15,4%
2012	632	53	8,4%
2013	742	45	6,1%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

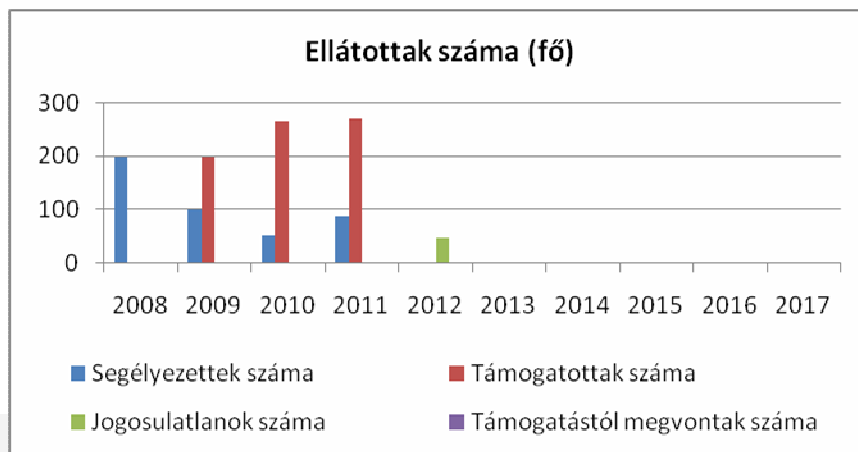

A 3.3.3. táblázat adatsora azt jelzi, hogy az adott településen a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	197	3,8	n.a.	n.a.	n.a.	0
2009	99	2,2	197	27	n.a.	0
2010	53	1	265	35,8	n.a.	0
2011	87	1,7	270	44,3	n.a.	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	47	0
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR,
Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki: nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. Önmagában az adat nem értelmezhető, szükséges összevetni az aktív korúak (3.2.1 tábla 15-64 évesek száma) és a munkanélküliek számával (3.2.1 tábla nyilvántartott álláskeresők száma). Az elemzés során ki kell emelni, hogy a szociális segély meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

Figyelembe kell venni, hogy 2011 január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011 szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség

által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevétele nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. A BJP/FHT összege a mindenkorin öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskereső támogatása

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Flt. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Flt. 17. §-a Támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek, valamint rehabilitációs ellátásban részesülő személynek, aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy vállalkozáshoz csatlakozik.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint támogatás nyújtható új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmastruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében.

Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint **álláskeresői járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresői támogatást** kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási **költségtérítés** állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzők közül a támogatásokat.

Az Mötv. az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.⁸

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alapnyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani. A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	2601	50	9	3	0	0	n.a.	n.a.
2009	2604	47	8	3	0	0	n.a.	n.a.
2010	2606	45	8	3	0	0	n.a.	n.a.
2011	2613	42	8	3	0	0	n.a.	n.a.
2012	n.a.	42	8	3	0	0	n.a.	n.a.
2013	n.a.	30	8	3	0	0	n.a.	n.a.

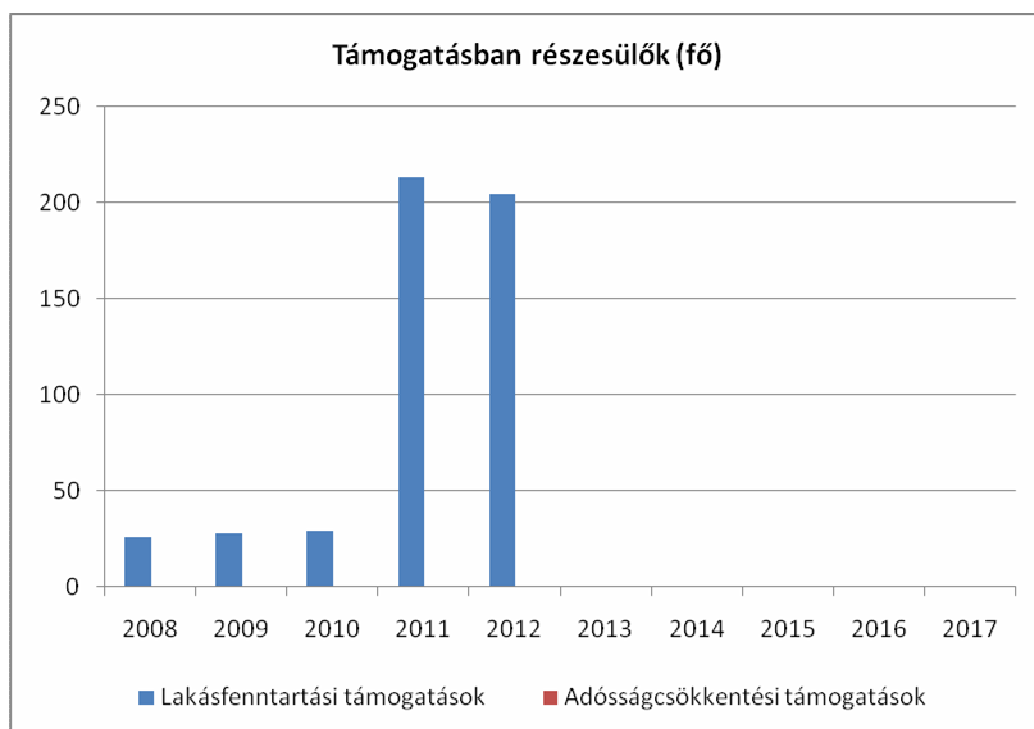
Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

⁸ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	26	0
2009	28	0
2010	29	0
2011	213	0
2012	204	0
2013	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatási igények drasztikus emelkedése tapasztalható.

3.5 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

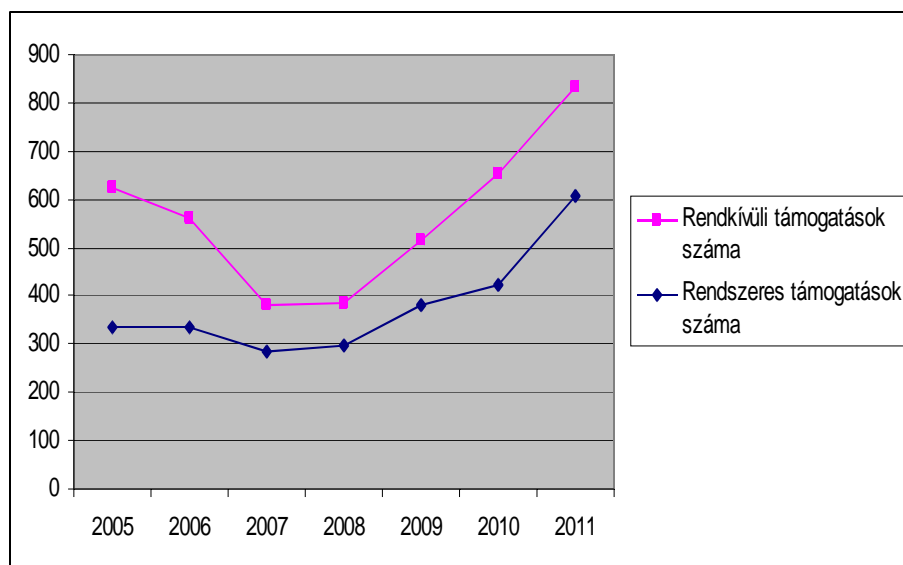
Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Az Szt. kötelező feladatként előírja a szociális támogatási rendszer biztosítását, valamint az alapszolgáltatásokat nyújtó intézmény működtetését. Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének az Enying Város Önkormányzatának az egyes szociális ellátásokról szóló 14/2000. (IV. 19.) önkormányzati rendelete szabályozza a településen igénybe vehető szociális ellátások továbbá a pénzbeli és természetbeni támogatásokat rendszerét. A rendelet célja, hogy Enying város lakóinak szociális biztonsága érdekében meghatározza a helyi önkormányzat által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátás iránti kérelem benyújtásának módját és egyéb eljárási szabályokat, a szociális ellátásokra való jogosultságot. Az alapszolgáltatás

megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Év	Ügyfélforgalom/fő	Rendszeres támogatások száma	Rendkívüli támogatások száma
2005.	n .a.	336	287
2006.		335	227
2007.		284	96
2008.		296	88
2009.		383	130
2010.		424	228
2011.		606	227

Jól kiolvasható a táblázatból, hogy a támogatások száma évről-évre növekszik továbbá az is, hogy a rendszeres támogatások aránya meghaladja a rendkívüli támogatások arányát.

3.5.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Egy adott település egészségügyi ellátórendszerének kihasználtságát nagymértékben befolyásolja a lakosság korösszetétele. A kor előrehaladtával természetesen egyre gyakrabban jelentkeznek a különböző egészségügyi problémák, amelyek megterhelik az alapellátást és erre az egészségügyi, valamint a szociális ellátórendszernek is fel kell készülnie.

Enyingen három házi- és két gyermek- illetve fogorvosi körzet működik. A központi orvosi ügyelet Működtetője és fenntartója az önkormányzat. A városban önálló mentőállomás is működik a 8130. Enying, Fő u. 3 szám alatt, melynek épülete akadálymentes. A településen két gyógyszertár található.

A városban a Fejér Megyei Szent György Kórház intézményeként szakorvosi rendelő is működik, ahol nem csak a város, hanem a környező települések lakossága is ellátást kap. Belgyógyászat, sebészet, fül-orr-gégészet, urológia, szemészet, ortopédia, tüdőgyógyászat, fizioterápia, röntgen, ultrahang, reumatológia, nőgyógyászat, pszichiátria, addiktológia, ideg szakrendelés és laboratórium áll a betegek rendelkezésére.

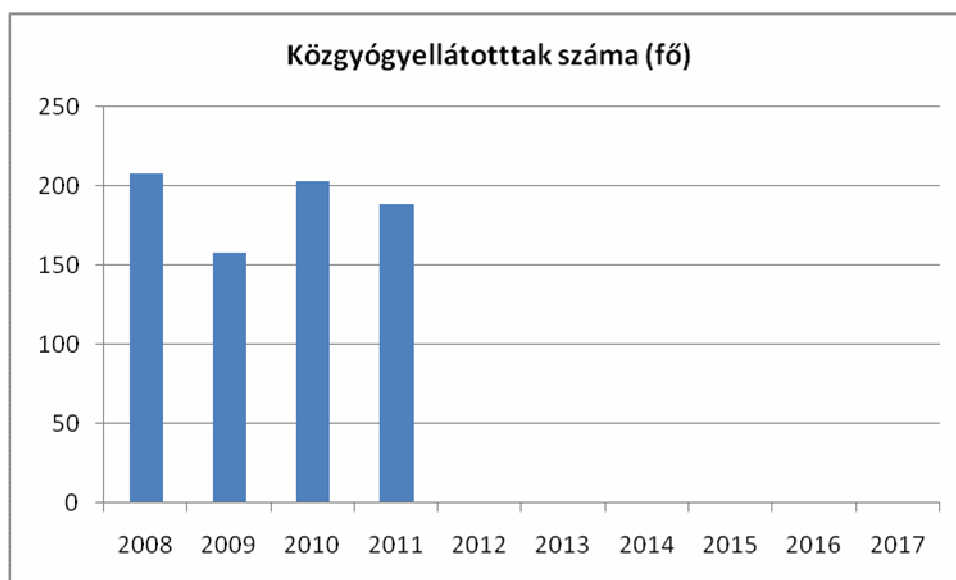
év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	5	3	2
2009	5	3	2
2010	5	3	2
2011	5	3	2
2012	5	3	2
2013	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.5.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	208
2009	158
2010	203
2011	189
2012	n.a.
2013	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.5.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	42
2009	51
2010	47
2011	39
2012	n.a.
2013	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem minden munkanélküli regisztrálja magát a Nemzeti Munkaügyi Hivatalnál	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele a munkanélkülieknek adható támogatásokról. A megtartott fórumokon adatgyűjtés (a nem regisztrált munkanélküliek elérése érdekében). A nem regisztrált munkanélküliek Munkaügyi Központba való beutaztatásának biztosítása.
Magas munkanélküliségi ráta az országos arányhoz képest, ami a valóságban még nagyobb lehet (lásd fentebb), illetve az adatok alapján a 180 napnál régebben regisztráltak aránya is magas (pl.: 41%).	1. önkéntes, közérdekű munkalehetőség biztosítása/tájékoztatás 2. közfoglalkoztatás biztosítása a jövőben is (a képzettségnek, képességek fejlettségének megfelelő munka)

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Népességi adatokból kivonat

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	3588	3511	7099	51%	49%
0-2 évesek					
0-14 éves	508	493	1001	51%	49%
15-17 éves	123	123	246	50%	50%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	n.a.	1231	
2008	1062	1040	102,1%
2009	1084	1030	105,2%
2010	1084	1004	108,0%
2011	1068	1001	106,7%
2012	n.a.	n.a.	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az alábbiakban segítségül elsőként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
  - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,

- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
  - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
  - d) az otthonteremtési támogatás,
  - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
    - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
    - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
    - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
  - A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
    - a) az otthont nyújtó ellátás,
    - b) az utógondozói ellátás,
    - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
  - A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
    - a) a védelembe vétel,
    - b) a családbafogadás,
    - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
    - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
    - e) a tartós nevelésbe vétel,
    - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
    - g) az utógondozás elrendelése,
  - Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:
    - a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
    - b) a fővárosi főjegyző,
    - c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
    - d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
    - e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
    - f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
    - g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni⁹. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

⁹ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)¹⁰

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - **jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt** (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzet

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, tehát a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében szakmaközi, tehát nemcsak a szociális terület szakembereinek objektívabb probléma-megközelítése és helyzetelemzése indokolt. A HEP során ezért a cél a jelzőrendszer tényleges, helyi működésének feltérképezése és esetleges hiányosságainak hatékony és mérhető orvoslása. A jelzőrendszer standarjainak hiányosságai és a

¹⁰ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

környezettanulmányok szenzitív adatokra vonatkozó szabályozása helyi korrekciókat és odafigyelést kíván.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot – gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

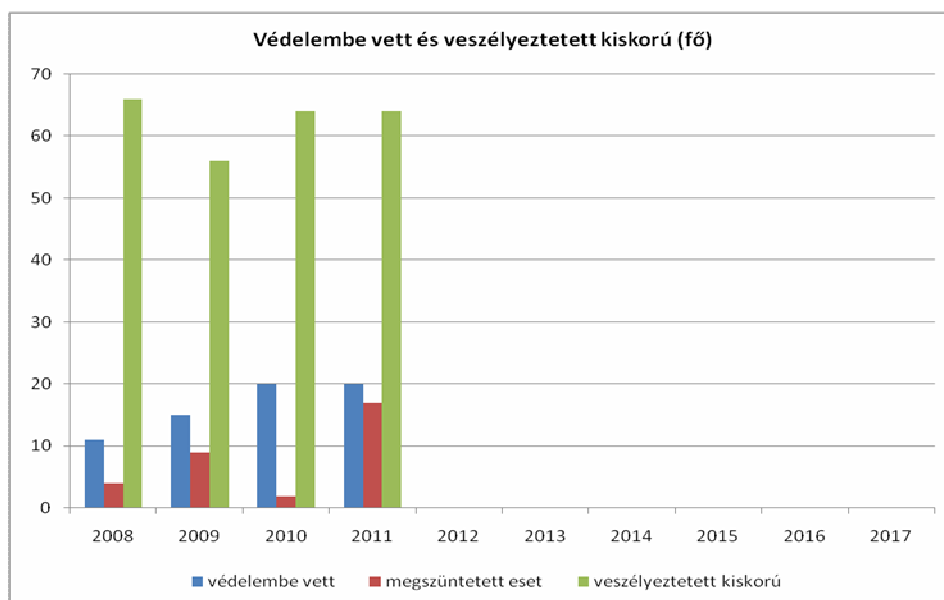
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembé vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

4.1.1. számú táblázat - Védelembé vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembé vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembé vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	11	4	66
2009	15	9	56
2010	20	2	64
2011	20	17	64
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint „hátrányos helyzetűnek” definiált gyermekek adatszolgáltatását viszonylag megbízhatónak - míg ugyanazzen körbe tartozó de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülővel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak - találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	613	46	1	1	45
2009	535	42	1	1	42
2010	585	44	1	1	45
2011	554	31	0	0	41
2012	530	35	0	0	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó (helyi) juttatásokban részesülők száma, aránya és a kedvezményes óvodai, iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	74	83	38	347	0	93
2009	102	90	28	302	9	104
2010	106	103	19	287	23	104
2011	114	129	23	289	31	104
2012	104	130	26	278	35	0
2013	az év közepéig 81	az év közepéig 120	az év közepéig 25	n.a.	az év közepéig 25	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.2 A gyermekek, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái
  - a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
  - b) a családi napközi,
  - c) a családi gyermekfelügyelet,
  - d) a házi gyermekfelügyelet,
  - e) az alternatív napközbeni ellátás.
- A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való **ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.**
- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.
- Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

Enyingen a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatait az Enyingi Egyesített Szociális Intézmény látja el a 8130 Enying, Szabadság tér 2. szám alatt. Az intézmény által ellátott települések: Enying, Kisláng, Lepsény, Lajoskomárom, Dég, Mezőkomárom, Szabadhidvég. Ügyfélfogadási ideje: hétfőtől-péntekig: 8.00-16.00 között.

Az enyingi lakosok legnagyobb mértékben a családsegítést és a gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásait veszik igénybe.

A jelzőrendszer tagjai leggyakrabban az alábbi problémákat jelzik:

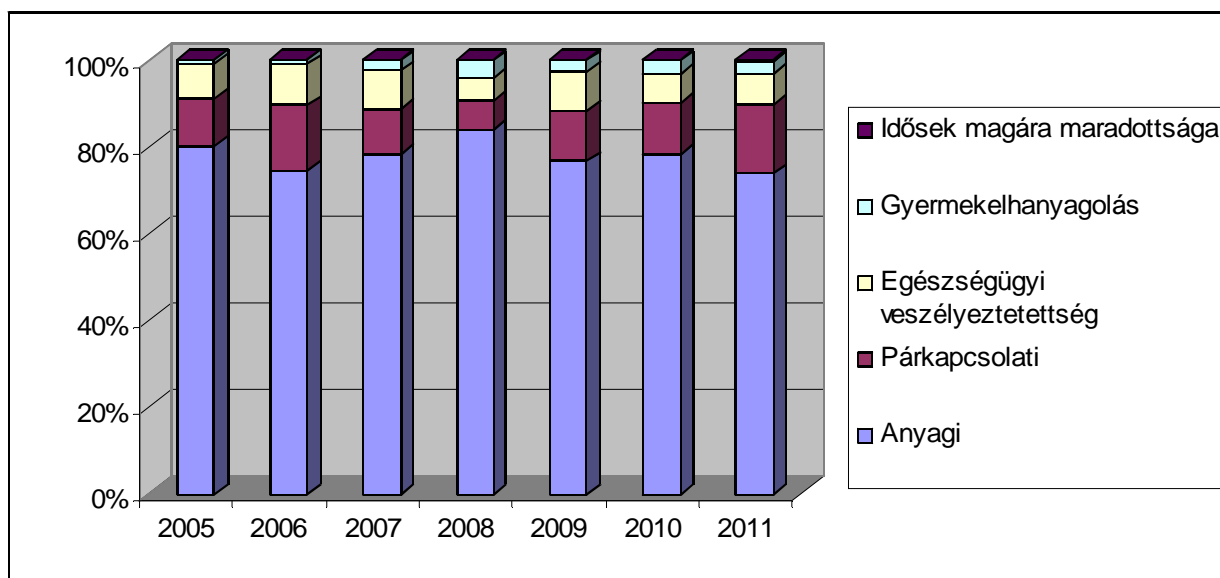
- a családsegítőnek: családon belüli bántalmazás, családi konfliktus, labilis mentális állapotú személy, elhanyagolt idős személy, válságban lévő várandós anya
- a gyermekjóléti szolgálatnak: igazolatlan iskolai mulasztások, iskolai magatartási problémák, elhanyagolás, bántalmazás

A kliensek leggyakrabban az alábbiakkal keresik fel:

- a családsegítőt: családi konfliktus, anyagi nehézségek, hátralekók ügyintézése, ellátatlan, magára hagyott személyek a családban
- a gyermekjóléti szolgálatot: gyermeknevelési problémák, kapcsolattartási problémák, szülő-gyermek konfliktus, iskolai beilleszkedési problémák, szülő általi gyermekelhanyagolás

Az intézménynek jelzett esetek típusai, az igénybevevők száma:

A szociális intézmények jelzett esetek típusai	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Anyagi	1764	1992	1927	2104	2812	2578	1150
Párkapcsolati	242	398	256	169	425	395	250
Egészségügyi veszélyeztetettség	180	253	219	135	330	220	111
Gyermekehanyagolás	15	28	59	96	98	103	45
Idősek magára maradottsága	2	2	3	5	5	6	4

A táblázatból és a grafikonból jól látszik, hogy elsősorban anyagi típusú problémákkal fordulnak az intézményhez. Jelentős még a párkapcsolati problémákban való segítség kérés és az egészségügyi veszélyeztetettség.

Családok anyagi helyzete:

	Nagyon jó körülmények között él (családok becsült száma)	Jó körülmények között él	Közepes körülménye k között él	Szegény	Mélyszegény
Családok száma:	210	250	850	920	170

Az intézménnyel kapcsolatban álló családok túlnyomó többsége szegénynek mondható. Közel azonos a közepes anyagi körülmények között élő családok aránya, a jó és a nagyon jó körülmények között élő családok aránya szintén azonos, de ez az arány jóval elmarad a szegény családok arányától. A mélyszegénységben élő családok szintén beazonosíthatóak a településen.

Családok káros szenvedélyei:

	Túlzott alkohol-fogyasztás (családok száma, becsült adat)	Erős dohányzás	Gyermek(ek) elhanyagolása	Sivár érzelmi élet	Családon belüli fizikai erőszak	Családon belüli érzelmi, verbális erőszak
Családok száma:	960	1440	300	400	50	900

A káros szenvedélyek közül leggyakoribb az erős dohányzás és a túlzott alkoholfogyasztás, ez a kettő összességében több, mint kétezer családot érint. A devianciák közül – sajnos – jelen van a családon belüli erőszak és a sivár érzelmi élet.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A település gyermekvédelmi jelzőrendszerének szerves részét képezi a védőnői szolgálat. Enyingen három védőnő dolgozik, akik közelről ismerik az általuk ellátott családokat, tevékenységük kiterjed az egész településre. A városban három védőnői körzetet alakítottak ki. A védőnői tanácsadó címe: 8130 Enying, Szabadság tér 16., épülete részben akadálymentes. A védőnők feladatát a munkaköri leírásában szabályozzák, mely összhangban áll a jogszabályban előírt feladatokkal.

A települések életében elengedhetetlen, hogy a szociális jelzőrendszer tagjai (családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, védőnő) folyamatosan jelezzék, milyen problémákat tapasztalnak a munkájuk során, milyen jellegű segítségkérésekkel találkoznak a mindennapokban. A Családsegítő Szolgálat jelzett eseteiből az látszik, hogy általában családon belüli bántalmazás, családi konfliktus, labilis mentális állapotú személy, ellátatlan idős beteg, várandós anyák válsághelyzetével kapcsolatosak.

A védőnőknek jelzett esetek típusai:

A védőnőknek jelzett esetek megoszlása jellegük szerint	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Anyagi	4	2	6	5	7	6	2
Párkapcsolati	2	3	3	4	7	5	4
Egészségügyi veszélyeztetettség	13	16	22	17	16	27	12
Gyermekehanyagolás	3	2	2	3	5	6	
Várandós anya szociális válsághelyzetben	3	6	6	6	9	9	5
Egyéb	2	2	3	2	1	2	1

A védőnői adatszolgáltatás alapján elmondható, hogy mindhárom körzetben leginkább közepes, vagy jó anyagi körülmények között élnek a családok. Alacsonyabb mértékben jellemző a szegény családok aránya a településen és elenyésző a mélyszegénységben élők aránya.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	3	96
2009	3	92
2010	3	90
2011	3	87
2012	3	65
2013	3	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.1. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	3	287	96
2009	3	275	92
2010	3	271	90
2011	3	261	87
2012	3	196	65
2013	n.a.	n.a.	

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az Enyingi Városi Bölcsőde és az Enyingi Szirombontogató Óvoda feladatai közé tartozik a 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeinek (pl. korai fejlesztés) jogszabály keretei közötti ellátása. A Bölcsőde a KLIK közreműködésével látja el e feladatot.

c) gyermekjóléti alapellátás mutatói

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	41	6	20
2009	1	42	4	20
2010	1	42	9	24
2011	1	55	8	30
2012	1	55	17	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.3. számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	217	1	20	0	0	0	20
2009	208	1	20	0	0	0	20
2010	190	1	24	0	0	0	24
2011	195	1	30	0	0	0	30
2012	n.a.	1	30	0	0	0	30

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

d) Óvodai és általános iskolai adatok

A városban több óvoda is található, a Herceg Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola a város önkormányzata, a Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény pedig a református gyülekezet fenntartásában működik. A Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola a '48-as államosítást követően 1996-ban indul újra - ekkor egyelőre zeneiskolaként (alapító-igazgatója: Hajdú Zoltán református lelkész). Később a néptánc, képző- és iparművészet, valamint dráma művészeti ágak képzése is elindul. 2002-től általános iskolai képzés is folyik a falak között, de ennek és a többi művészeti tanszak sok elismeréssel díjazott működése ellenére a mai napig a városban leginkább csak zeneiskolaként emlegetik a Tinódit, mely 2007-ben kiválóra minősített alapfokú művésztoktatási intézmény lett. Az iskolában a 2010-től gyermekpszichiáteri szolgálat is segíti a gyermekeket.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		db	
Az óvoda telephelyeinek száma		2	
Hány településről járnak be a gyermekek		0	
Óvodai férőhelyek száma		250	
Óvodai csoportok száma		10	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		6h-17h	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		-	
Személyi feltételek		Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma		21	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		21	0
Gyógypedagógusok létszáma		1	0
Dajka/gondozónő		10	0
Kisegítő személyzet		7	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	28	0
2012	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	220	10	239	3	226	0
2009	234	10	239	3	237	0
2010	240	10	239	3	242	0
2011	231	10	239	3	238	0
2012	225	10	239	3	229	0
2013	n.a	10	239	3	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	260	251	511	176	34,4
2011/2012	264	251	515	164	31,8
2012/2013	260	267	527	196	37,2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	14	12	26	0	0	0	2
2011/2012	13	12	25	0	0	0	2
2012/2013	12	13	25	0	0	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

e) (Nyári) gyermekétkeztetés és közétkeztetés

A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy (2012-ben) legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen. A nyári gyermekétkeztetés lehetőségével több éven át élt az önkormányzat, de 2012. óta nem tudja biztosítani ezt az ellátást

különös figyelemmel a jogszabályi környezet (évről-évre megújuló végrehajtási rendelet) változására és az abban foglalt feltételekre, továbbá a település anyagi lehetőségeire. Mutatóit a 4.1.3. számú táblázat utolsó oszlopa mutatja.

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A törvény 146. § (4) bekezdés értelmében a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a bölcsődében, hetes bölcsődében, a családi napköziben, a családi gyermekfelügyelet során, az óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban, az általános iskolai menzai ellátás, továbbá – ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik – középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben, illetve a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében, a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

A kedvezményekre vonatkozó jogszabályok: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, az éves költségvetési törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, az éves költségvetési törvény végrehajtási rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából adott évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól (2012-ben a 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet)

A fentiekben kifejtett - a településre vonatkozó - mutatók a 4.1.3. számú táblázatban találhatóak.

4.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A jogszabályi környezet változása okán az óvodai férőhelyek számának bővítése, férőhely-biztosítás	Lehetőleg pályázati forrás igénybevételel bővítés, esetlegesen új intézményi egység létrehozása vagy új óvoda építése
HH és HHH adatok közötti nagymérvű különbség → feltételezhetően nem működik megfelelően a nyilatkoztatás → nincsenek megbízható adatok a HHH gyerekekről.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A szociális ellátórendszerben dolgozók bevonásával szükséges a településen megteremtteni a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást. 2. tájékoztatás a HHH státusz előnyeiről (védőnői hálózat, óvodapedagógusok és iskolai pedagógusok, családsegítő szolgálat munkatársai, jegyző) 3. adatgyűjtés és folyamatos aktualizálás, „HHH térkép” készítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A foglalkoztatási, illetve munkaerő-piaci ellátásokról, szolgáltatásokról ld. a 3. 3. pontot.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	2325	2062	2034	1822	291	240
2009	1926	2045	1926	1726	411	319
2010	2442	2177	2052	1826	390	351
2011	2364	2147	2057	1840	307	303
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	318	314
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	394	348
					regisztrált munkanélküliek száma	regisztrált munkanélküliek száma

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az e pontra vonatkozó jogszabályi környezet és rendelkezések tekintetében ld. a pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról szóló 3.3. pontot, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokhoz történő hozzáférésről szóló 3.5. pontot, valamint a gyermekek helyzetéről szóló 4. pontot.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- *a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,*
- *a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.*

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹¹

¹¹ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

5.2. számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkor-mányzati	egyéb			
2008	217	1	20	0	0	0	20
2009	208	1	20	0	0	0	20
2010	190	1	24	0	0	0	24
2011	195	1	30	0	0	0	30
2012	n.a.	1	30	0	0	0	30

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A 4. pont alatt található táblázatok további mutatókkal szolgálnak e témakörben.

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket. Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz történő hozzáférésről ld. a 3.5. pontot.

5.4. A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Az adatgyűjtés a nők adott településen való közéleti részvételét térképezi fel.

5.4. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2008	12	2
2009	11	3
2010	9	0
2011	9	0
2012	9	0
2013	9	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok.	<ol style="list-style-type: none"> 1. adatgyűjtés a különböző statisztikai mutatók nemek szerinti megoszlásáról a releváns helyi partnerek bevonásával 2. adatelemzés és problémafeltárás a nők esélyegyenlősége tekintetében 3. a nemek eltérő helyzetének, igényeinek ismeretén alapuló elemzése, a nemekre érzékeny, a nők és férfiak egyenlőségét szem előtt tartó tervezés és döntés
Nincsenek krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (nincs családok átmeneti otthona és anyaothton a településen), tájékozottság hiánya az igénybevevők részéről.	<ol style="list-style-type: none"> 1. családok átmeneti otthona és anyaothton működtetése. 2. tájékoztatás a környéken elérhető ilyen típusú intézményekről.

6. Az időssek helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	761	1201	1962
2009	761	1166	1927
2010	757	1125	1882
2011	735	1124	1859

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói

nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Flt. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Flt. 30. §-a rögzíti. Erről ld. még a 3. 3. pontot.

6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulókat részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Az alapszolgáltatásokról és szakosított ellátási formákról – köztük az idősek érdekében szervezett szolgáltatásokról - ld. a 3.5. pontot.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	1062	14	1%
2009	1084	15	1%
2010	1084	14	1%
2011	1068	8	1%
2012	n.a.	8	

Forrás: TelR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	4
2009	5
2010	7
2011	4
2012	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

6.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Igényeknek megfelelő egészségügyi ellátás hiánya (demencia kezelése nem megoldott, hospice szolgáltatás nem megoldott a településen).	<ol style="list-style-type: none"> igényfelmérés és igényeknek megfelelő intézményi hálózat kialakításában közreműködés prevenció (aktív időskor kereteinek megszervezése, pl. önkénteskedés)
Idősek informatikai jártassága alacsony.	<ol style="list-style-type: none"> informatikai tanfolyamok szervezése (könyvtár, releváns civil szervezetek, önkéntesek bevonásával) informatikai eszközök hozzáférhetővé tételének propagálása
Idősek biztonságérzetének romlása	további együttműködés a rendőrséggel és polgárőrséggel ennek javítása érdekében

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.) 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása. Önkormányzati szakember képzése ez irányba, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaügyi Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek. Elengedhetetlen a közintézmények – az Enyingi Városi Bölcsőde esetében már megvalósult feltételek szerinti – akadálymentesítése figyelemmel a vonatkozó jogszabályokra.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést. A szolgáltatás 2011-ben 20 258 fő számára volt elérhető.

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás (klub, fejlesztő napközi otthon stb.) keretében 2011-ben 6 727 fő részére biztosítottak ellátást. A nappali ellátás a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkezést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

Az átmeneti elhelyezésben részesülők, gondozóházban elhelyezettek száma csekély, 262 ellátott volt 2011-ben. Tartós bentlakásos szociális intézményi ellátásban 16 668 engedélyezett férőhely volt. Ápoló-gondozó intézményi ellátásban 13 802 fő részesült, amiből 50 férőhelyet meghaladó nagyságú intézmény 11 939 férőhellyel rendelkezett. Az ápoló-gondozó célú ellátást biztosító férőhelyek közül 8% működött lakóotthoni formában. Rehabilitációs intézményi ellátásban az engedélyezett férőhelyek száma 1773, melyből 473 rehabilitációs célú lakóotthoni férőhely.

A jelenlegi nagy létszámú intézmények sok esetben a település szélén, rosszabb esetben az országhatáron, izoláltan, korszerűtlen épületekben működnek. Ezen intézményekben is nagy erőfeszítéseket tesznek az ellátott személyek társadalmi integrációjának megteremtése érdekében, azonban az intézmény területi elhelyezkedéséből adódó korlátokat nem tudják leküzdeni. Egy több száz fős intézmény esetében fennáll a veszélye annak, hogy nem alkalmas az egyéni képességekre alapozott, személyre szabott szolgáltatás nyújtására. A működő lakóotthonok többsége csak a férőhelyek számának tekintetében tér el a nagy létszámú intézményektől, nem úgy működnek a gyakorlatban, mint ahogy azt a jogalkotó a bevezetésekor elképzelte. Az intézményi szemlélet a lakóotthonokban is jelen van.

Tekintettel arra, hogy a jogszabályi módosulások a fenntartó tekintetében változást hoznak ezen szolgáltatások tekintetében, az önkormányzatok együttműködő partnerségi szerepben jelennek meg majd 2014-től várhatóan.

Aktuális jogszabály:

Szt.;

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet

7.1 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Ellátási formák:

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
  1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
  2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
  3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
  - Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
  - Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

Fot., A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet;

A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet;

Egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi CXVII. törvény;

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet.

7.1.1. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	4	4
2009	4	4
2010	4	4
2011	4	4
2012	5	5
2013	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	n.a.	n.a.
2009	0	n.a.	n.a.
2010	0	n.a.	n.a.
2011	0	n.a.	n.a.
2012	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

7.2. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6-7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok (<http://fszk.hu/mjp/tolmacsszolgalatok-elерhetosegei.pdf>), a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei (<http://www.efoesz.hu/index.php?m=text&id=2>), a speciális eszközkölszönzők (<http://www.blissalapitvany.hu/kolcsonozheto-eszkozok>). Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az EMMI és az FSZK Nonprofit Kft. képzései (www.fszk.hu).

- Közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviszheti a közzolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.-7/C. §)
- Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8-10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdés esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonása indokolt a tervezésbe és a megvalósításba (segédlet a közzolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (<http://fszk.hu/bemutakozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozzszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>)). A másik kérdés, mely a forrásteremtésre vonatkozik, indokolt az (Európai Unió) pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.
- Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).
- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely

Kiváltást   Koordináló   Országos   Testület   honlapjáról   tölthető le:
<http://www.szocialisportal.hu/web/szocialis-agazati-portal/kivaltast-koordinalo-testulet?sessionid=f580a338bd8c05ebc946047d522c> A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdés kapcsán minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonása indokolt a tervezés és a megvalósítás során (Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (<http://fszk.hu/bemutatkozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozzszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdés, mely a forrásteremtésre vonatkozik, indokolt az (Európai Unió) pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19-20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. törvény 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőjének lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

7.3. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fogyatékos személyek információk nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz	célszerű megkeresni a fogyatékos személyek helyi/területi érdekvédelmi szervezeteit, hogy van-e tudomásuk olyan fogyatékos személyről aki ilyen természetű segítséget igényelne, nincs-e olyan megindított folyamat ami elakadt, vagy nincsenek-e ilyen irányú tapasztalataik
Információkhoz és eszközökhöz való hozzáférés akadályoztatottsága	különbféle információs adatbázisok használatára való figyelemfelhívás, pályázatfigyelés, különleges képzettségű szakemberek bevonása, vagy saját állományban foglalkoztatottak továbbképzése
Középületek akadálymentesítése és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes webhelyek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott	<ol style="list-style-type: none"> 1. fizikai akadálymentesítés 2. önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények alkalmazottainak releváns képzése
A településen nagyon kevés az olyan cég, társaság, amely a megváltozott munkaképességű emberek (az érzékszervi-látás-, hallásszervi, - mozgásszervi fogyatékossgal élő emberek) foglalkoztatását (is) felvállalná	<ol style="list-style-type: none"> 1. kapcsolódó adatgyűjtés 2. tájékoztatás, kommunikációs kampány a vállalkozások törvényi kötelezettségeiről és az igénybe vehető kedvezményekről. 3. megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az önkormányzat továbbra is törekszik a megfelelő kapcsolat fenntartására az állami/önkormányzati, egyházi és civil szervezetekkel, személyekkel, cégekkel, továbbá célja, hogy a jövőben e kör bővüljön, különös tekintettel e dokumentumban foglalt célok megvalósításának elősegítése érdekében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A fentiekre tekintettel a HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információnak tekintendők.
2. Része a 2/2012. EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	- magas munkanélküliségi ráta - regisztráció hiánya	- önkéntes, közérdekű munkalehetőség biztosítása/tájékoztatás, közfoglalkoztatás - tájékoztatás
Gyermekek	- várható férőhelyhiány - adathiány a HHH gyermekekről	- lehetőleg pályázati forrás útján férőhelybővítés, férőhely-biztosítás - adatgyűjtés
Idősek	- speciális ellátási formák hiánya - biztonságérzet romlása	- igényfelmérés, prevenció - biztonságérzet javítása érdekében együttműködés a Polgárőrséggel
Nők	- adathiány - krízishelyzet kezelésének nehézségei	- adatgyűjtés és elemzés - intézményfejlesztés, képzés, tájékoztatás
Fogyatékkal élők	- foglalkoztatás nehézségei - akadálymentesítés - információhiány a jogosultságokról és azok elérhetőségeiről	- adatgyűjtés, tájékoztatás - pályázati forrás igénybevételevel akadálymentesítés - adatgyűjtés, tájékoztatás

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	a munkanélküliség növekedésének visszaszorítása	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, munkaügyi központ, KLIK és lehetőség szerint civil szervezetek
Gyermekek	óvodai férőhelybővítés, férőhely-biztosítás	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, védőnők, gyermekorvos, pályázatíró, helyi vállalkozók, és lehetőség szerint civil szervezetek
Idősek	idősek biztonságérzetének javítása	polgármester, az önkormányzat szociális intézményének vezetője, házi orvosok, rendőrség, polgárőrség és lehetőség szerint civil szervezetek
Nők	a krízishelyzetbe kerültek ellátása	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, járási hivatal, házi orvosok, rendőrség, polgárőrség és lehetőség szerint civil szervezetek
Fogyatékkal élők	foglalkoztatás elősegítése és információ-szolgáltatás a fogyatékkal élők részére	polgármester, az önkormányzat intézményeinek vezetői, helyi vállalkozók és lehetőség szerint civil szervezetek

Intézkedés címe:	A munkanélküliség növekedésének visszaszorítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	a megyei átlagot közel kétszeresen meghaladó, nagy arányú munkanélküliség
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	a foglalkoztatás településen és környező településeken lehetséges bővítése lehetőségeinek felmérése, érintettek tájékoztatásának megszervezése, pályázati források figyelése és kihasználása, közfoglalkoztatás bővítése (minden időtávlatban érvényes)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. önkéntes, közérdekű munkalehetőség biztosítása/tájékoztatás 2. közfoglalkoztatás biztosítása a jövőben is (a képzettségnek, képességeknek megfelelő munka)
Résztvevők és felelős	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, munkaügyi központ, KLIK
Partnerek	helyi vállalkozók, lehetőség szerint civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	önkéntes közérdekű munkáról tájékoztatás évente, közfoglalkoztatás biztosítása folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	a munkanélküliség csökkenése rövid, közép és hosszútávon egyaránt, illetve lehetséges cél, hogy a mutató ne növekedjen.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdeklődés hiánya, nem megfelelő munkalehetőség
Szükséges erőforrások	pályázati forrás, önkormányzat saját forrása

Intézkedés címe:	Óvodai férőhelybővítés, férőhely-biztosítás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	az új jogszabályi környezetnek való megfelelés okán az óvodai ellátás biztosítása a vonatkozó törvényben foglaltaknak megfelelően
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	a jövőben se legyen olyan gyermek, akinek óvodai felvételét férőhelyhiány miatt kell elutasítani; férőhelybővítés, férőhely-biztosítás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. felmérés/tervezés 2. pályázatfigyelés/írás 3. megvalósítás
Résztevők és felelős	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, védőnők, gyermekorvos, pályázatíró
Partnerek	helyi vállalkozók, lehetőség szerint civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	felmérés fél éven belül, pályázatfigyelés/írás folyamatos, megvalósítás folyamatos, de legkésőbb 2014. 06. 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	nem lesz férőhelyhiány miatt elutasított jelentkező az óvodában
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nincs rendelkezésre álló bővíthető, fejleszthető ingatlan, nem nyer a pályázat, önerő biztosítása, civil támogatások igénybevétele
Szükséges erőforrások	pályázati forrás, civilek által biztosított források, önkormányzat saját forrása

Intézkedés címe:	Idősek biztonságérzetének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	az idősek szubjektív biztonságérzete romlik
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	az egyedül élő idős háztartások szubjektív biztonságérzetének javítása érdekében az önkormányzat együttműködést kezdeményez a Polgárőrséggel. Az együttműködés rövid távú célja 2013. év végéig az Önkormányzat és a Polgárőrség közötti megállapodás megkötése. A megállapodás hosszabb távú célja, hogy a közterületi járőr- és figyelőszolgálatot ellátó polgárőrök a jelzőrendszeri tevékenység ellátása mellett a veszélyeztetett, önmaguk ellátásában jelentősen akadályozott, egyedülálló időseknek a szubjektív biztonságérzetet növelő személyes gondoskodásban is szerepet vállaljanak
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. megállapodás tartalmának kimunkálása/egyeztetése 2. megállapodás megkötése 3. megvalósítás
Résztevők és felelős	polgármester, az önkormányzat szociális intézményének vezetője, háziorvos, rendőrség, polgárőrség
Partnerek	lehetőség szerint civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2013. ősz végéig felmérés és részletpontok egyeztetése, 2013. év végéig megállapodás megkötése, évente felülvizsgálat
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	szubjektív biztonságérzet növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	mindegyik fél részére megfelelő megállapodás megkötése esetén nincs kockázat
Szükséges erőforrások	a megállapodásban foglaltakhoz önkormányzati forrás biztosítása szükséges a jövőben is

Intézkedés címe:	Krízishelyzetbe kerültek ellátása - tájékoztatás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	krízishelyzetbe került személyek ellátásának javítása/tájékoztatás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	az önkormányzat elvégzi a krízishelyzet megelőzése érdekében, illetve kialakulása esetén működő jelzőrendszer felülvizsgálatát és szükség szerint megújítja a jelzőrendszer szereplőinek együttműködését. Az intézkedés szükségességét a jogszabályváltozások is indokolják (pl.: megyei és a járási kormányhivatalok). A felülvizsgálat végén olyan Információs lap készül, amely tartalmazza a krízishelyzet megelőzése érdekében, illetve kialakulásakor működő jelzőrendszer szereplőinek új elérhetőségeit és az igénybe vehető szolgáltatásokat.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. jelzőrendszer felülvizsgálata/megújítása 2. együttműködés, információs lap létrehozása
Résztevők és felelős	polgármester, az önkormányzat szociális és gyermekvédelmi intézményeinek vezetői, járási hivatal, házi orvosok, rendőrség, polgárőrség
Partnerek	lehetőség szerint civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2013. ősz végéig felülvizsgálat, 2013. év végéig megállapodás megkötése/megújítása, 2013. év végére Információs lap elkészítése, terjesztésének megkezdése, évente felülvizsgálat
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	eredményes jelzőrendszer működése és a tájékoztatás minél több emberhez való eljuttatása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	a jelzőrendszer működésében részt vevő felek megfelelő megállapodása/együttműködése esetén nincs kockázat
Szükséges erőforrások	önkormányzati forrás, lehetőség szerint pályázati forrás

Intézkedés címe:	Foglalkoztatás elősegítése és információ-szolgáltatás a fogyatékkal élők részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	fogyatékkal élők információhoz jutása és foglalkoztatása nem megfelelő/alacsony
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	az önkormányzat elvégzi a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása érdekében a településen működő foglalkoztatók felmérését, annak érdekében, hogy a rehabilitációs járadék fizetése helyett arra ösztönözze az 50 fő feletti munkavállalót foglalkoztató munkáltatókat, hogy járadék fizetése helyett vállalják fel a megváltozott munkaképességű álláskereső foglalkoztatását
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. felmérés 2. tájékoztatás
Résztvevők és felelős	polgármester, az önkormányzat intézményeinek vezetői, helyi vállalkozók
Partnerek	lehetőség szerint civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2013. ősz végéig felmérés, 2013. év végéig tájékoztatás, 2013. év végére információs lap elkészítése, elérhetővé tétele (honlap), évente felülvizsgálat
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	fogyatékkal élő személyek információhoz jutásának biztosítása, továbbá lehetőség szerint foglalkoztatásuk bővítése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nincs megfelelő foglalkoztató vagy megfelelő munkavégzési lehetőség, érdeklődés lankadása, hiánya
Szükséges erőforrások	lehetőség szerint pályázati forrás, egyebekben nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A munkanélküliség növekedésének visszaszorítása	a megyei átlagot közel kétszeresen meghaladó, munkanélküliség	foglalkoztatásbővítés	HEP, költségvetés, közfoglalkoztatási szerződés	önkéntes, közérdekű munkalehetőség biztosítása/tájékoztatás, közfoglalkoztatás biztosítása a jövőben is	polgármester	2014. 06. 30., illetve folyamatos	a munkanélküliség csökkenése rövid, közép és hosszútávon egyaránt, illetve lehetséges cél, hogy a mutató ne növekedjen.	pályázati forrás, önkormányzat saját forrása	tájékoztatottság, munkanélküliség nem nő
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Óvodai férőhelybővítés, férőhely-biztosítás	az új jogszabályi környezetnek való megfelelés okán az óvodai ellátás biztosítása a vonatkozó törvényben foglaltaknak megfelelően	a jövőben se legyen olyan gyermek, akinek óvodai felvételét férőhelyhiány miatt kell elutasítani; férőhelybővítés, férőhely-biztosítás	HEP, költségvetés	felmérés/tervezés, pályázatfigyelés/írás, megvalósítás	polgármester	felmérés 2013.év vége, egyebekben folyamatos, de legkésőbb 2014. 06. 30.	nem lesz férőhelyhiány miatt elutasított jelentkező az óvodában	pályázati forrás, civilek által biztosított forrás, önkormányzat saját forrása	férőhelybővülés, elutasított gyermek hiánya
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Krízishelyzetbe kerültek ellátása - tájékoztatás	krízishelyzetbe került személyek ellátásának javítása/tájékoztatás	a krízishelyzet megelőzése érdekében, illetve kialakulása esetén működő jelzőrendszer felülvizsgálata	HEP, szolgáltatás-tervezési koncepció, költségvetés	jelzőrendszer felülvizsgálata/megújítása együttműködés, információs lap létrehozása	polgármester	2013. ősz végéig felmérés, 2013. év végéig tájékoztatás, 2013. év végére információs lap elkészítése, elérhetővé	eredményes jelzőrendszer működtetése, széleskörű tájékoztatás	önkormányzati, illetve pályázati forrás	tájékoztatottság, biztonságérzet növekedése

			és szükség szerint megújítása a jelzőrendszer szereplőinek együttműködés e. A felülvizsgálat végén olyan Információs lap készül, amely tartalmazza a krízishelyzet megelőzése érdekében, illetve kialakulásakor működő jelzőrendszer szereplőinek új elérhetőségeit és az igénybe vehető szolgáltatásokat.				tétele (honlap), évente felülvizsgálat			
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek biztonságérzetének javítása	az idősek szubjektív biztonságérzete romlik	az egyedül élő idős háztartások szubjektív biztonságérzetének javítása érdekében az önkormányzat együttműködést kezdeményez a Polgárőrséggel együttműködés alapján.	HEP, költségvetés	megállapodás tartalmának egyeztetése, annak megkötése és megvalósítás	polgármester	2013. év vége az együttműködés megkötésére, egyebekben folyamatos, felülvizsgálat évente	szubjektív biztonságérzet növekedése	önkormányzati forrás	tájékoztatottság, biztonságérzet növekedése
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Foglalkoztatás elősegítése és információ-szolgáltatás a fogyatékkal élők részére	fogyatékkal élők információhoz jutása és	a megváltozott munkaképességű emberek	HEP, költségvetés	felmérés, tájékoztatás	polgármester	2013. ősz végéig felmérés, 2013. év végéig	fogyatékkal élő személyek információhoz	önkormányzati, illetve pályázati forrás	tájékoztatottság, megélhetési lehetőség

		foglalkoztatása nem megfelelő/alacsony	foglalkoztatása érdekében a településen működő foglalkoztatók felmérését, annak érdekében, hogy a rehabilitációs járadék fizetése helyett arra ösztönözze az 50 fő feletti munkavállalót foglalkoztató munkáltatókat, hogy járadék fizetése helyett vállalják fel a megváltozott munkaképességű álláskereső foglalkoztatását				tájékoztatás, 2013. év végére információs lap elkészítése, elérhetővé tétele (honlap), évente felülvizsgálat	jutásának biztosítása, továbbá lehetőség szerint foglalkoztatásuk bővítése		javítása
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

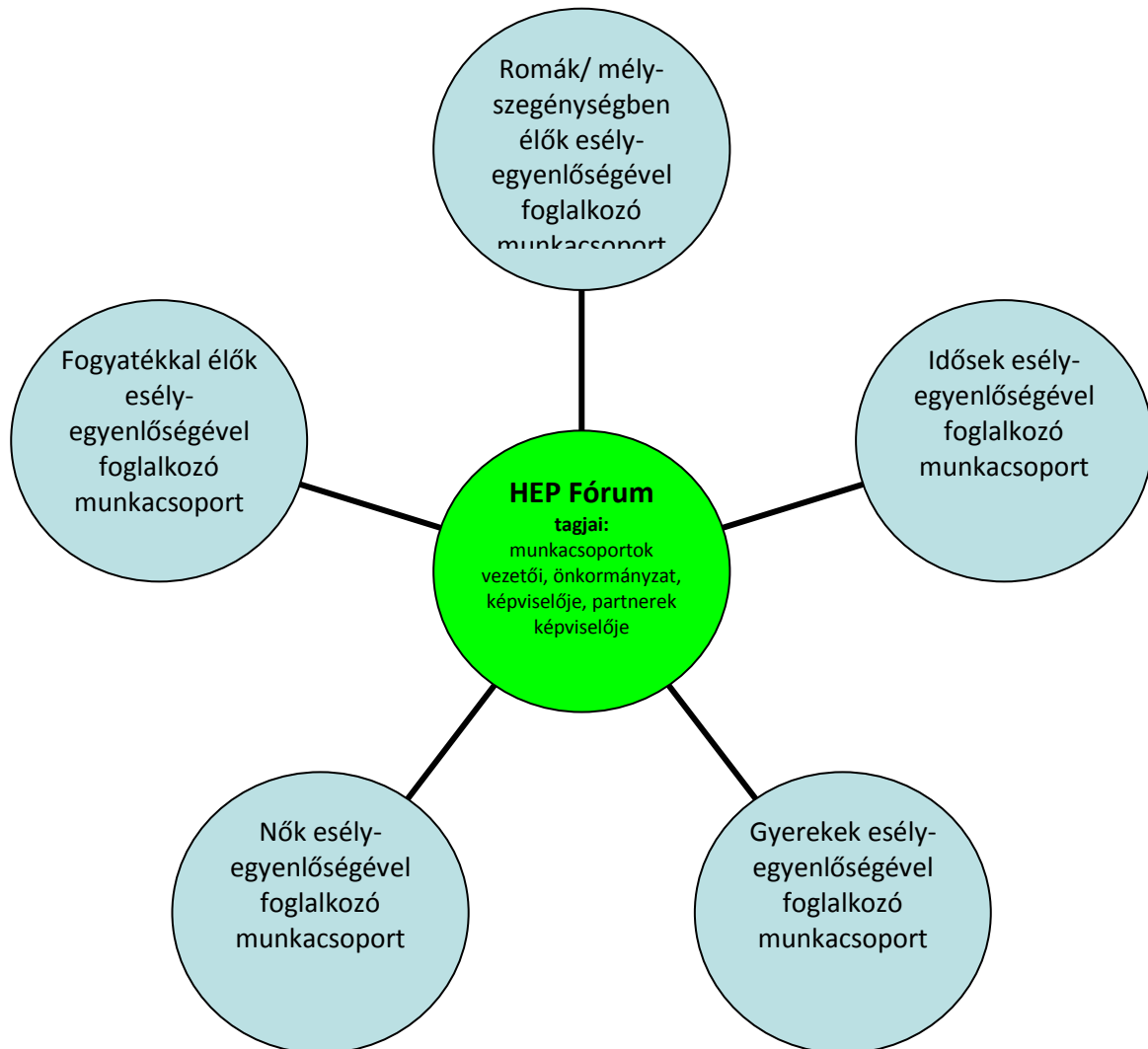
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően a véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester, továbbá az általa ezzel megbízott személy felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre. A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Enying város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának vitája megtörtént. Az észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Melléklet: a HEP-et megalapozó táblázatok

Enying város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Partner	Dátum	Aláírás